

РОЛЬ ИНФОРМАЦИОННЫХ СИСТЕМ И ТЕХНОЛОГИЙ В РЕАЛИЗАЦИИ ИНВЕСТИЦИОННЫХ ПРОЕКТОВ

Muxlis Murodov

Toshkent davlat yuridik universiteti

Magistratura bosqichi talabasi

E-mail: muxlismurodov@gmail.com

TDYU professori, Hazratqulov O.T taqrizi ostida

АННОТАЦИЯ

Информационные системы и технологии создают широкие возможности для развития различных сторон экономической деятельности. Одним из направлений управления инвестиционными проектами являются информационные системы. Инвестиционная деятельность связана с определенными рисками, и для их минимизации предлагается использовать различные методы расчета критериев эффективности проекта. Развитие этих приемов с помощью информационных технологий является одним из современных направлений развития информационных систем. Этот вопрос можно рассматривать отдельно или в составе более глобальной проблемы, связанной с управлением инвестиционными проектами. Этот процесс представляет собой автоматизированное решение, которое включает в себя несколько шагов, а также практические задачи, которые необходимо выполнить. Проработка идеи перед проектом — один из первых этапов этого вида деятельности, и он имеет приоритеты, учитывая его особую значимость. Структура системы управления инвестиционной информацией в значительной степени зависит от точного планирования ресурсов и задач, а также контроля за ходом проекта, затратами и коэффициентами выполненных работ. Помимо программных модулей, выполняющих основную функцию, существуют вспомогательные программы, выполняющие важную работу, но не относящиеся к специфике бизнеса, например, модуль электронного документооборота.

Ключевые слова: цифровая экономика, информационные системы и технологии, программные модули, электронный документооборот, эффективность, инвестиции, инвестиционный проект.

THE ROLE OF INFORMATION SYSTEMS AND TECHNOLOGIES IN THE IMPLEMENTATION OF INVESTMENT PROJECTS

ABSTRACT

Information systems and technologies create wide opportunities for the development of various aspects of economic activity. One of the areas of investment project management is information systems. Investment activity is associated with certain risks, and in order to minimize them, it is suggested to use different methods of calculating project efficiency criteria. The development of these techniques with the help of information technologies is one of the current trends in the development of information systems. This question can be considered separately or as part of a more global problem related to the management of investment projects. This process is an automated solution that involves several steps as well as practical tasks to be performed. Studying the idea before the project is one of the first stages of this type of activity, and it has priorities given its special importance. The structure of the investment information management system relies heavily on the accurate planning of resources and tasks, as well as monitoring the progress of the project, costs and ratios of completed works. In addition to the software modules that perform the main function, there are auxiliary programs that perform important work, but do not apply to the specifics of the business, for example, an electronic document circulation module.

Key words: digital economy, information systems and technologies, software modules, electronic document circulation, efficiency, investments, investment project.

INVESTITSION LOYIHALARNI AMALGA OSHIRISHDA AXBOROT TIZIMLARI VA TEKNOLOGIYALARINING ROLI

ANNOTATSIYA

Axborot tizimlari va texnologiyalari iqtisodiy faoliyatning turli jabhalarini rivojlantirish uchun keng imkoniyatlar yaratadi. Investitsiya loyihalarini boshqarishni amalga oshirish yo‘nalishlaridan biri bu axborot tizimlaridir. Investitsion faoliyat ma’lum risklar bilan bog‘liq bo‘lib, ularni minimallashtirish uchun loyiha samaradorligi mezonlarini hisoblashning turli usullaridan foydalanish taklif etiladi. Bu texnikalarni axborot texnologiyalari yordamida ishlab chiqish axborot tizimlarini rivojlantirishning hozirgi tendentsiyalaridan biridir. Bu savol alohida yoki investitsiya loyihalarini boshqarish bilan bog‘liq yanada global muammoning bir qismi sifatida ko‘rib chiqilishi mumkin. Bu jarayon bir necha bosqichlarni, shuningdek, bajarilishi kerak bo‘lgan amaliy vazifalarni o‘z ichiga oladigan avtomatlashtirilgan yechimdir.

Loyihadan oldin g‘oyani o‘rganish ushbu turdag'i faoliyatning dastlabki bosqichlaridan biri bo‘lib, uning alohida ahamiyatini hisobga olgan holda ustuvorliklarga ega. Investitsion ma'lumotlarni boshqarish tizimining tuzilishi ko‘p jihatdan resurslar va vazifalarni aniq rejalashtirishga, shuningdek, loyihaning borishini, xarajatlar va bajarilgan ishlarning nisbatlarini kuzatishga tayanadi. Asosiy funktsiyani bajaradigan dasturiy modullardan tashqari, muhim ishlarni bajaradigan, ammo biznesning o‘ziga xos xususiyatlariga taalluqli bo‘limgan yordamchi dasturlar mavjud, masalan, elektron hujjat aylanishi moduli.

Kalit so‘zlar: raqamli iqtisodiyot, axborot tizimlari va texnologiyalari, dasturiy modullar, elektron hujjat aylanishi, samaradorlik, investitsiyalar, investitsiya loyihasi.

Barcha sohalar faoliyati bir-biriga ta’sir qiladi – bir yo‘nalishdagi kashfiyotlar zanjir reaksiyasi orqali ikkinchi sohadagi o‘zgarishlarga olib keladi. Bir sohada yangi usul va vositalarning paydo bo‘lishi boshqa sohalarning rivojlanishi uchun yangi imkoniyatlar ochadi. Ilmiy-texnika taraqqiyoti an’naviy ravishda har qanday iqtisodiy sohaning rivojlanishiga katta miqdorda ta’sir ko‘rsatadigan omil bo‘lib kelgan. Bundan tashqari, bugungi kunda bir qarashda tashkiliy va ishlab chiqarish jarayoni bilan bevosita bog‘liq bo‘limgan olimlarning g‘oyalari har qanday shakldagi tashkilotlarda joriy qilinmoqda. Turli yo‘nalishlarning mavjudligi qo‘yilgan muammoli vazifalarni o‘zgartirish, ularni amalga oshirishning umumiy jarayonida birlashtirish imkonini beradi. Bugungi kunga qadar sohadagi ilmiy kashfiyotlar elektronika, informatika va hisoblash iqtisodiga katta o‘zgarishlar kiritdi. Axborot tizimlarining imkoniyatlari muhim ahamiyatga ega bo‘lgan amalga oshirish yo‘nalishini va vazifalarini aniqlash, iqtisodiy rivojlanish majmuasida ham korxona darajasida, ham makroiqtisodiyotda hal qilinishi kerak. Shunga ko‘ra, butun jamiyat rivojlanishning yangi strategiyasini oldi va raqamli iqtisodiyotga o‘tishni e’lon qildi [1]. Raqamli iqtisodiyotni o‘tish bilan birga jamiyatni rivojlantirish uchun shart-sharoitlar yaratilishi kerak. Tovarlarni ishlab chiqarish va sifatini oshirish orqali va zamonaviy raqamli texnologiyalardan foydalangan holda raqamli iqtisodiyotda ishlab chiqarilayotgan xizmatlar hajmi oshadi, shu bilan birga xabardorlik va raqamli savodxonlik darajasi sezilarli darajada ko‘tariladi. Yangi talablarga javob berish natijasida iqtisodiyot inqirozli vaziyatlarda yuqori barqarorlik darajasiga chiqishi kerak. Bugungi rivojlanish asosan moddiy ne’matlarni keng ishlab chiqarilishini qisqartirishga qaratilgan, bu esa milliy mulkning o‘sishga sabab bo‘ladi. Investitsiya faoliyati buning ajralmas va muhim qismi sanaladi. Investitsiyalarni amalga oshirish yoki yirik investitsiya loyihalari bo‘yicha qarorlar qabul qilish uchun investitsiyalar barcha harakatlarni qamrab oladi Inson sa'y-harakatlari bilan barcha vazifalarni bajarish vaqt jihatidan ancha qimmatga tushishini va inson resurslari hajmini hisobga olish kerak. Shu sababli, axborot texnologiyalarini

joriy etish bu vazifani osonlashtirishining eng katta usuli bo‘lishi mumkin .Ushbu muammoni har tomonlama ko‘rib chiqish va har jihatdan asoslantirilgan so‘nggi tadqiqotlar va nashrlarning tahlili umumiyligi muammoning avval hal etilmagan qismlarini ta’kidlaydi. Investitsion muammolarning muhimligini hisobga olgan holda iqtisodchilar axborot texnologiyalarining rolini oshirish haqida o‘yay boshladilar. Ko‘pchilik mualliflar samaradorlikni baholash muammosi yuzasidan loyihalarni ko‘rib chiqdilar.[2,3]Bu tadqiqot o‘z ichiga investitsiyalarning barcha jihatlarini har tomonlama tahlil qilish imkonini beradigan keng ko‘lamli chora-tadbirlarni joriy etish vazifalarini o‘z ichiga oladi. . Bu sohada asosiy qiyinchilik shundaki yagona mezonlar mavjud emas. Bugungi kunda investitsiya loyihalari yuqori darajadagi iqtisodiy noqulay sharoitida amalga oshirilmoqda. Bunga, birinchi navbatda, dunyodagi beqaror iqtisodiy vaziyat ta’sir ko‘rsatadi. O‘tgan yillardagi noqulay omillardan biri davlatlardagi valyuta kurslarining dollarga nisbatan beqaror nisbati edi. Bundan tashqari COVID-19 pandemiyasi tarqalishi natijasida o‘rnatalgan cheklovlar ham sabab bo‘lgan. Oxirgi noqulay vaziyat ko‘plab sanoat korxonalarini ishdan chiqardi. Yangi korxonalar va ob’ektlar qurilishini sekinlashtirdi. Hatto hujjatlar bilan ishlash, axborot almashinushi kabi jarayonlar ham murakkablashdi. Hujjatlar bilan ishlash iqtisodda yordamchi, lekin muhim ahamiyatga ega va investitsiya loyihalarni nazorat qilish va boshqarishning bir qismi sifatida zarurdir.[4] Shu bois elektron hujjat aylanishiga o‘tish va qog‘oz tashuvchilar bilan ishlashni bekor qilish ishlarini albatta tashkil etish kerak. Pandemiya kabi vaziyatlar iqtisodiyotning ishlash jihatlari zaifligini ko‘rsatadi, ammo korxonalarning shunday sharoitlarga tayyor emasligi jiddiy oqibatlarga olib keladi, bu esa birinchi navbatda moliyaviy yo‘qotishlarda o‘z ifodasini topadi. Bundan tashqari, bunday omillarning paydo bo‘lishini oldindan taxmin qilish qiyin masaladir. Shuningdek, investitsiya loyihalarni boshqarish o‘ta muhim masalalardan biridir. Bu masalaning yechimining bir qismi sifatida vazifani bajarish uchun ko‘plab mutaxassislar korxonaning investitsion portfeli tushunchasidan foydalanadilar. Umuman olganda, u moliyaviy va real elementlar majmuasini o‘z ichiga olgan boshqaruvi ob’ektlaridan biri hisoblanadigan sarmoyadir. Bugungi kunda turli mutaxassislar oldida faoliyat sohalari vazifikasi yangi texnologiyalar va usullarni izlash, shuningdek, yangi investitsiya loyihalarni boshqarish samaradorligini oshirishdir [5, 6]. Loyihaning butun muddati davomida monitoring rejlashtirish, tashkil etish, rag‘batlantirish jarayonlari o‘z ichiga olishi mumkin. Baholash usullarini tanlashda ham jarayon samaradorligi, ko‘plab avtomatlashtirilgan investitsiya loyihalarni boshqarish vositalari paydo bo‘ldi. Bu, bir tomonidan, analoglar mavjudligini hisobga olgan holda ijobjiy omil, sog‘lom raqobatni shakllantirish bozor va texnologiya narxini barqarorlashtirish, boshqa tomonidan, tanlovnii qiyinlashtirishdir.

Maqolaning maqsadlarini shakllantirish. Axborot tizimlari va texnologiyalarining investitsiya loyihalarini ishlab chiqish, rag‘batlantirish va ekspluatatsiya qilishning asosiy yo‘nalishlaridagi rolini o‘rganish.

Vazifani belgilash. Muammoni tahlil qilish amaliy iqtisodiy soha masalalari, investitsiya loyihalarini qo‘llab-quvvatlash (samaradorlik, boshqaruv va boshqa yordamchi masalalarni aniqlash) yordamida turli muammolarni hal qiluvchi axborot texnologiyalarining mavjud analoglarini ko‘rib chiqish va tahlil qilish.Tadqiqotda qo‘llaniladigan usul, texnikalar va texnologiya. Ushbu tadqiqot jarayonida asosiy mavzu bo‘yicha tahlil o‘tkazildi muammolar va ularni hal qilish yo‘llari ko‘rsatish orqali tahliliy ish olib borildi. Tanlangan mavzuning barcha jihatlarini o‘rganish uchun keng ko‘lamli uslubiy yondashuvlar va vositalardan foydalanildi. Ma’lumot qidirish uchun ilmiy nashrlar bilan ishslashning innovatsion usullari - ilmi ma’lumotlar bazalari qo‘llanildi. [7,8].

Zamonaviy iqtisodiyotni rivojlantirish sharoitida investitsiya loyihalarini tuzilmasiz boshqarish bundan buyog‘iga maqsadga muvofiq emas. Ilgari undan faoliyatning kichik shakldagi loyihalarida foydalaniosh mumkin edi, lekin vazifalarning murakkabligi ortib borishi bilan, boshqaruv jihatlarini nazorat qilish yomonlasha boshlaydi. Bugungi kunda hatto kichik investitsiya faoliyatini ham ramiylashtirilish talab qilinadi. Bularning barchasi ziddiyatli vaziyatlarni va quyida keltirilgan vaziyatlar bilan bog‘liq xatolarni bartaraf etish uchun zarurdir: tanlangan strategiya, rejalgarda rioya qilish, resurslarni taqsimlash, barcha zarur chora-tadbirlarni amalga oshirish uchun real sharoitlarni yaratish. Hozirda axborot tizimlari bu vazifani muvaffaqiyatli bajarmoqda. Axborot tizimlari vazifalarni rejalahtirish, ularni kichik vazifalarga ajratish, xodimlarni taqsimlash, asosiy tadbirlarni o‘z vaqtida bajarish bilan bog‘liq ishlarni bajarishi mumkin. Investitsiya loyihalarini boshqarish jarayonini avtomatashtirish uchun ko‘plab analoglar allaqachon ishlab chiqilgan va muvaffaqiyatli ishga tushirilgan. Shu bilan birga, bunday tizimlar bir nechta dasturiy modullarning ishini birlashtiradi. Har qanday investitsiya loyihasini shartli ravishda bosqichlarga bo‘lish mumkin, har birining amalga oshirishadigan ish va vazifasiga qarab shartli ravishda maxsus dasturlar kiritilgan:

- loyihaning investitsiya oldidan tahlili;
- asosiy tadbirlarni rejalahtirish;
- loyiha boshqaruvi;
- umumlashtirish.

Ko‘p sonli baholash usullari ham iqtisodiy jihatdan samarali bo‘lmagligi mumkin. Bugungi kunda bir qator muammolar moliyaviy tahlil va strategik rejalahtirish bilan shug‘ullanadigan dasturiy ta’midot orqali hal qilinadi. Ammo bu holda axborot tizimlari rejalahtirishni baholashning samarali metodologiyasini tanlash muammosini

hal qila olmaydi. Investitsiya yo‘nalishlarining xilma-xilligini hisobga olgan holda har bir holatda loyihalar turli usullar bilan samarali bo‘ladi. Dasturiy ta’midot ko‘pincha faqat foydalanuvchi tomonidan tanlangan harakatlar algoritmlarini bajaradi. Ko‘pchilik allaqachon foydalanilgan tizimlar mavzu bo‘yicha qo‘srimcha tahlilga ega emas va qaysi metodologiya baholash uchun eng yaxshi bo‘lishini mustaqil ravishda aniqlay olmaydi. Yangi axborot tizimlariga so‘nggi paytlarda tobora rivojlanib borayotgan sun’iy intellekt orqali baholash modulini kiritish mumkin. Bundan tashqari, yangi bilim sohalari uchun vazifalarni taqsimlash paydo bo‘ldi: agar ilgari arxitektura tizimlarini va turli xil algoritmlarni qidirishda keskin muammo bo‘lgan bo‘lsa, bugungi kunda mavjud materiallarni optimallashtirishga ko‘proq e’tibor qaratilmoqda. Sun’iy intellekt yordamida nafaqat murakkab iqtisodiy hisob-kitoblarni amalga oshirish, balki mashg‘ulotga kiritilgan, loyihaning o‘ziga xos xususiyatlariga mos keladigan bir nechta usullarni tanlash mumkin bo‘ladi. Loyiha tasdiqlangandan so‘ng ular asosiy faoliyatni rejalashtirishga o‘tadilar. Bu yerda avtomatlashtirilgan quyidagi harakatlar: asarlar to‘plamini taqsimlash va har xil turdagи resurslar, vaqtinchalik rejalashtirish loyihaning bosqichlari (zamonaviy texnologiyalarga muvofiq - nazorat punktlari guruhini rejalashtirish), moliyaviy rejalashtirish. Ushbu bosqichda odatda bir necha turdagи dasturlar ishga jalgan qilinadi. Birinchidan, bu muhim to‘g‘ri hisob-kitoblarni amalga oshirish va olingen ma’lumotlarni hisobot shaklida ko‘rish imkonini beruvchi buxgalteriya dasturi. Ikkinchidan, avtomatlashtirilgan rejalashtirish texnikasi muhim ahamiyatga ega.[9]. Axborot tizimini loyihalashda investitsiya loyihalarini boshqarishda ishlab chiquvchilar funktsiyaning ishlashini ta’minalashning bir necha rejalashtirish usullariga egadir. Ular tayyor dasturiy ta’mindan foydalanishi va uni birlashtirishi yoki o‘z usullarini yozishlari mumkin. Oxirgi variant ba’zan arzonroq, chunki dasturni sotib olish litsenziyani sotib olishni va doimiy qo’llab-quvvatlash talab qiladi, bundan tashqari boshqa kompaniya bilan hamkorlikda qo‘shumcha qiyinchiliklarga olib keladi. Biroq, ba’zi hollarda, tayyor echimning integratsiyasi eng tejamkor hisoblanadi. Bunga yaqqol misol Microsoft ofis standart to‘plamidir. Bu dastur eng mashhur va keng tarqalgan dasturlaran biri va barcha firmalarda qo’llaniladi. Shuning uchun, standart formatlarda ma’lumotlarni uzatishda umuman muammo kelib chiqmaydi. Avval eski variantlardan foydalanishda qiyinchiliklar bo‘lishi mumkin edi, ammo hozir bu xatoliklar tuzatildi.

Har bir axborot tizimining asosiy elementi sifatida bunday paketlar allaqachon mavjud, shuning uchun, qoida tariqasida, bunday vazifalarni bajaradigan qo‘srimcha vositalar amalga oshirilmaydi. Investitsion loyihani rejalashtirish bu bilan cheklanmaydigan murakkab jarayondir, diagramma tuzishning o‘zi ko‘proq murakkab grafikalar va dasturlarni talab qiladi [10]Qurilish yoki sanoat loyihalarini amalga oshirishda qo‘srimcha elektron ulanishga qodir qurilmalar va sensorlar internet orqali

bir-birlari bilan va ishning tugashi yoki biron bir voqeа sodir bo‘lganligi haqida xabarlarni uzatishadi. Ushbu harakatlarni ko‘rish uchun vizual dastur ham kerak bo‘ladi. Hozircha bu juda keng tarqalgan va faqat alohida holatlarga ega texnologiyadan investitsiya loyihalarini rejalashtirishda foydalanilmagan. Tizimlar va elektron raqamli qurilmalar rivojlanishdan to‘xtamaydi, taraqqiyot Internetini takomillashtirish tomon ketmoqda, keyinchalik aqli faoliyatni rivojlantirish (aqli sanoat, aqli shaharlar) uchun optimal muhit yaratiladi. Loyihani boshqarish bosqichida bir nechta dasturlar orasidagi ma’lumotlarning faol almashinvi mavjud: rejalashtirish, hisobot berish va ixtisoslashtirilgan dasturlar. Ixtisoslashtirilgan dasturlar to‘plami investitsiyalarning o‘ziga xos xususiyatlariga bog‘liq bo‘lgan loyihadir. Rejalashtirish tizimi bilan ishslash muddatlar va resurs xarajatlarini kelishish paytida amalga oshiriladi [11]. Hisobotlar har qanday natijalar olingan zahoti amalga oshiriladi va har birida dastlabki hisobot uchun bir xil nazorat punkti bo‘ladi. Bunday ehtiyoj hujjatlar boshqaruv sifatini yaxshilaydi va bu jarayonni soddalashtiradi. Hamma statistik materiallar tayyorlanadi, shuningdek reja bilan bajarilgan ishlarni tekshirish uchun nazorat qilinadi. Butun boshqaruvli axborot tizimining muvaffaqiyatli ishlashi uchun hujjat aylanishini tashkil etish zarurdir. Texnik jihatdan bu vazifani amalga oshirish qiyin emas, ammo bu tizimni to‘liq axborot texnologiyalaridan foydalanish tizimiga o‘tkazish qiyin masala. Ehtimol, ma’lumotlar xavfsizligi masalalariga ishonch yo‘q, shuning uchun barcha asosiy jarayonlar qog‘ozda takrorlanishda davom etmoqda, bundan tashqari, hujjat shakli electron shakldan ustun turadi. Qabul qilingan strategiya bilan bog‘liq holda davlatlar iqtisodiyotini raqamlashtirishga o‘tish yo‘lida rivojlantirish, deyarli barcha investitsiyalar kompaniyalar o‘z faoliyatini amalga oshirish uchun texnologiyalarni joriy etish masalasini hal qilishga o‘tdilar. Bu masala dolzarbligidan kelib chiqib, iqtisod va texnika fanlari mutaxassislari o‘rtasida muhokama qilingan va ulardan biri eng ommabop mavzular investitsiya loyihalarini boshqarishning avtomatlashtirilgan tizimlari edi. Shunday qilib, tizimlarning ko‘p sonli analoglari mavjudligi tizimlarning umumiyligi integratsiyalashuviga to‘sinqilik qiladi va natijada ma’lumotlar uzatish va o‘zaro ta’sirni murakkablashtirishi mumkin.[12]

Ilmiy-texnik vositalarning katta majmuasi investitsiya va loyiha faoliyatining turli masalalarini hal qilish imkonini beradi. Bir loyiha bilan ishslash katta hajmadgi biznes jarayonlarini taklif qiladi, ularning oraliq natijalari doimiy nazorat ostida bo‘lishi kerak. Bugungi kunda hatto kichik loyihalarni ham maxsus ma’lumotlardan foydalanmasdan amalga oshirib bo‘lmaydigan ko‘pgina vazifalarni o‘z zimmasiga oladigan tizimlar bordir. Tizimlarning ishlashi vazifalarni kichik vazifalarga ajratish imkonini beradi: vaqt, moliyaviy va inson resurslarini vizual rejalashtirishni amalga oshirish, korxona faoliyati ustidan aniqroq nazoratni amalga oshirish, qog‘ozlar bilan ishslashni tartibga solish va bo‘limlar va bo‘limlar o‘rtasida ma’lumotlarni uzatishni

soddalashtirish. Investitsiyalar bilan bog'liq ishlarda avtomatlashtirilgan texnologiyalardan foydalanish nafaqat eng muvaffaqiyatli loyihalarni aniqlash imkonini beradi, balki ularning samaradorligini baholash yo'li bilan yanada puxta dizayn orqali ko'pchilik loyihalarning har bir bosqichini yanada muvaffaqiyatli qilishga sharoit yaratadi. Hatto ko'pgina muvaffaqiyatli g'oyalar ham to'g'ri rejelashtirish, Shuningdek, mablag'larni sarflash jarayonini monitoring qilishning samarali tizimi mavjud emasligi tufayli kutilgan rivojlanishni darajasiga chiqa omaydi. Har qanday faoliyat sohasiga axborot texnologiyalarini joriy etish murakkab va uzoq davom etadigan jarayondir. Avval har bir mavzu bo'yicha ma'lumotlarni toplash, umumiyligini aniqlash, mijozlarning individual istaklari va boshqa xususiyatlari bilan murakkablashgan edi. Vaqt o'tishi bilan ishlab chiquvchilar ko'pchilik dasturlarni amalga oshrishda, ayniqsa investitsiya loyihalarini boshqarish faoliyatida tajriba orttirishdi, shuning uchun ko'p masalalar soddalashtirilgan, ammolar davom ettirishni amalga oshrish ma'lum vaqt talab qiladi. Har qanday axborot tizimi bir necha qismlardan: apparat, dasturiy modullardan tashkil topgan murakkab kompleksdir. Shuning uchun ularni amalga oshirish olti oydan bir necha yilgacha vaqtini oladi, bu esa bir nechta muhim kamchiliklardan biridir. Inqirozli vaziyatlar muddatlarni tezlashtirish zaruratini kuchaytiradi va loyihalar narxining oshishiga olib keladi. Pandemianing bahorgi davridan keyin ko'plab rivojlanish kompaniyalari ma'lumotlarning yangi arzonroq va oddiyroq tizimlarda amalga oshiriladigan shaklini taklif qila boshladilar. Katta investitsiyaviy kompanmiyalar to'liq ma'lumot bazalarini almashtira olmasligi mumkin, ammolik kichik va o'rta biznes uchun eng muqobil variant.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI: (REFERENCES)

1. Зюкин Д.А. Использование информационных технологий при решении социальных вопросов и роль государства в экономической поддержке их продвижения // Вестник Курской государственной сельскохозяйственной академии. 2020. № 7. С. 118-126.
2. Разуваева Т.А. Анализ и прогноз эффективности инвестиционных проектов предприятий//Научный журнал. – 2019. - №6 (40). – С. 51-55.
3. Сиднева А.М., Мазепов П.Е. Инвестиционные проекты в современном коммерческом обороте // Образование и право. – 2019. - №2. – С. 98–02.
4. Курганова М.В. Проблема выбора системы электронного документооборота на предприятии для создания базы знаний в условиях цифровой экономики // Бизнес. Образование. Право. – 2020. - №3 (52). – С. 211–216.

5. Сидоров Н.В., Лисицкая И.А. Оценка системы управления инвестиционной деятельностью банка и эффективность деятельности // Нормирование и оплата труда в промышленности. – 2019. - №1. – С. 55-63.
6. Аблякимова Л.Р. Управление инвестиционными проектами // Энigma. – 2019. – Т.1. - №12-1. – С. 33–36.
7. Игошин А.Н., Черемухин А.Д., Курмашева Н.Е. Факторы эффективности научной деятельности сотрудников университета и их влияние на систему оплаты труда // Вестник НГИЭИ. 2020. № 6 (109). С. 114-128.
8. Мельков С.А., Салтыкова М.В. Осевое время цифровой трансформации: экспертная оценка актуальной публичной научной коммуникации // XXI век: итоги прошлого и проблемы настоящего плюс. 2020. Т. 9. № 3 (51). С. 39-44.
9. Дрынова И.В., Кужелева С.А. Проблемы и перспективы создания автоматизированных информационных систем управления инвестиционными проектами // Актуальные вопросы современной науки. – 2010. - №13. – С. 7784.
10. Эпштейн Д. Структура декомпозиции работ и предварительное планирование проекта // Управление проектами и программами. – 2019. - №3. – С. 208–220.
11. Гапуова А.Е. Аналитическое обеспечение инвестиционного планирования на промышленном предприятии // Вектор экономики. – 2018. - №11 (29). – С.130.
12. Ие О.Н. Характеристика и факторы возникновения цифрового планирования экономики // Политика, экономика и инновации. - 2019. - № 3 (26). - С. 16.